QORTI TAL-MAĠISTRATI (MALTA)

MAĠISTRAT

DR RACHEL MONTEBELLO B.A. LL.D.

Rikors Numru: 92/2019 RM

Malta Dairy Products Limited

-Vs-

Lisa Bella Seisun

Illum, 24 ta' Ottubru 2022

Il-Qorti,

Rat ir-Rikors tas-soċjeta` attrici Malta Dairy Products Limited, li ġie ppreżentat fir-Reġistru tal-Qorti fl-14 ta' Mejju 2019 fejn talbet li l-konvenuta Lisa Bella Seisun tiġi kundannata tħallasha s-somma ta' sitt elef, disa' mija u tlieta u għoxrin Euro u erbgħa u għoxrin ċenteżmu (€7,923.24) rapprezentanti pagi żejda mħallsa lilek fil-perijodu illi kienet fl-impieg mal-kumpannija rikorrenti.

Bl-ispejjeż kollha, inkluż dawk tal-ittra uffiċjali tal-10 ta' Jannar 2019 u bl-imgħax legali sad-data tal-pagament effettiv.

Rat ir-Risposta ppreżentata mill-konvenuta Lisa Bella Seisun fit-13 ta' Ġunju 2019 fejn ġie eċċepit:-

1. Illi t-talbiet attriċi huma infondati fil-fatt u fid-dritt u dan stante illi m'huwiex minnu illi l-esponenti irċeviet paga żejda. Fil-fatt l-esponenti minn issa qed tissottometti illi l-kuntratt ta' impjieg esebit mar-rikors tas-soċjeta' attriċi m'huwiex dak iffirmat bejn il-kontendent u minn issa l-esponenti qed tinsisti li jiġi eżebit il-ftehim oriġinali.

2. Illi mhux talli l-esponenti tħallset iż-żejjed iżda talli tħallset inqas minn dak dovut lilha, u dan jifforma l-mertu ta' l-annessa kontro-talba.

3. Salv eċċezzjonijiet ulterjuri.

Rat illi l-konvenuta pprevalixxiet ruħha mid-dritt li tressaq talba rikonvenzjonali kontestwalment mar-Risposta tagħha, fejn talbet li s-soċjeta' attriċi Malta Dairy Products Limited tiġi kundannata tersaq għal-likwidazzjoni u ħlas ta' arretrati ta' paga dovuti lilha fil-perijodu li hija damet f'kuntratt ta' impjieg definit magħha u dan bejn l-1 ta' Settembru 2017 u l-31 ta' Awwissu 2018.

Bl-ispejjez u l-imgħax u bl-inġunzjoni tal-atturi in subizzjoni.

Ġie dikjarat ukoll li ai fini ta' kompetenza, it-talba tal-konvenuta ma teċċedix €5,500.

Rat ir-Risposta tas-soċjeta' attriċi rikonvenuta ppreżentata fir-Reġistru tal-Qorti fis-6 ta' Lulju 2019 fejn ġie eċċepit:-

1. Illi t-talbiet rikonvenzjonali huma nfondati fil-fatt u fid-dritt.

2. Illi l-konvenuta ghandha qabel xejn tipprova dak minnha allegat in kwantu ma jirriżultax illi hemm pendenzi dovuta lilha, qatt ma resset lmenti jew lanjanzi

u diu piu', għandu jirriżulta fil-kors tal-kawża illi hija dejjem tħallset il-paga lilha spettanti, anzi, kif premess fir-rikors promotur, tħallset aktar milli kien spettanti lilha.

3. Salv risposta ulterjuri jekk ikun il-każ.

Semgħet ix-xhieda;

Rat il-provi u rat id-dokumenti kollha esebiti;

Rat l-atti kollha;

Semgħet it-trattazzjoni orali tal-abbli difensuri tal-partijiet;

Rat illi l-kawza tħalliet għal-lum għas-sentenza;

Ikkunsidrat;

L-azzjoni prinċipali, proposta mis-soċjeta' attriċi, hija dik ta' ripetizzjoni ossia *indebiti solutio* a tenur tal-Artikolu 1021 *et sequitur* tal-Kodiċi Ċivili.

Il-verżjoni tas-soċjeta' attriċi hi li l-konvenuta ġiet impjegata magħha fil-kariga ta' Credit Control Officer fuq bażi *part-time* permezz ta' kuntratt tal-impieg definit għal żmien sena b'effett mill-1 ta' Settembru 2017. F'dan il-kuntratt jinsab stipolat, fost kundizzjonijiet oħrajn tal-impieg, li l-konvenuta kellha taħdem għoxrin siegħa fil-ġimgħa bejn it-Tnejn u l-Ġimgħa mis-7.30 a.m. u l-11.30 a.m b'salarju ta' €8.00 fis-siegħa. Dan il-kuntratt ġie ffirmat fit-22 ta' Awwissu 2017. Ir-rata ta' €8.00 fis-siegħa żdiedet għal €8.07 fis-siegħa minħabba l-aġġustament statutorju taż-żieda fl-indiċi tal-inflazzjoni, b'effett mill-1 ta' Jannar 2018 iżda skont is-soċjeta' attriċi, ma kienx hemm iktar bidliet fil-kundizzjonijiet tal-impieg tal-konvenuta sakemm dan l-impieg ġie terminat.

Is-soċjeta' attriċi ssostni li bdiet tħallas il-konvenuta b'rata fis-siegħa li kienet id-doppju tar-rata li ġiet miftiehma espressament mal-istess konvenuta u li ġiet indikata fil-kuntratt tal-impieg tagħha. Tikkontendi li dan il-ħlas żejjed sar bi żball għaliex il-persuna li daħħlet id-dettalli tal-konvenuta fis-sistema tal-*payroll* tal-kumpannija, daħħlithom f'kategorija li ma kienetx applikabbli għall-impjegati li jaħdmu fuq bażi *part-time,* bil-konsegwenza illi minflok bir-rata ta' €8.00 fis-siegħa il-konvenuta bdiet titħallas bir-rata ta' €16.00 fis-siegħa u sussegwentement, wara ż-żieda minħabba l-aġġustament fl-indiċi tal-inflazzjoni, bdiet titħallas b'rata ta' €16.14 fis-siegħa minflok b'rata ta' €8.07. Dan l-iżball inkixef meta sar eżerċizzju ossia *audit* fuq il-pagi tal-impjegati kollha, liem *audit* sar fuq struzzjonijiet tal-Group CEO il-ġdid tas-soċjeta' attriċi, Robert Cauchi, u rriżulta li fil-każ tal-konvenuta kien qed isir ħlas żejjed mhux dovut.

Martin Grech xehed[1] illi l-iżball inkixef f'Mejju 2018 waqt li l-konvenuta kienet għadha impjegata mas-soċjeta' attriċi u kienet intalbet tirrifondi l-ħlas żejjed għaliex dan kien sar indebitament. Xehed ukoll li meta ġiet konfrontata bil-fatt li kienet tħallset paga mhux dovuta, il-konvenuta qalet li ma kienetx tirċievi *payslips* iżda mill-verifiki li għamel, irriżulta li l-*payslips* kienu jintbagħtu lill-konvenuta kull xahar bil-posta elettronika. Ikkonferma wkoll illi għat-tliet xhur sussegwenti, Ġunju, Lulju u Awwissu sakemm l-impieg definit tagħha skada f'Awwissu 2018, il-konvenuta tħallset skont il-kuntratt tal-impieg bir-rata miftiehma ta' €8.07 fis-siegħa. Martin Grech ikkonferma illi l-konvenuta dejjem ħadmet is-sigħat tax-xogħol stipolati fil-kuntratt tal-impieg tagħha ċioe' erba' sigħat kuljum u qatt ma oġġezzjonat għall-paga aġġustata li rċeviet fl-aħħar tliet xhur tal-impieg tagħha wara li nkixef il-ħlas indebitu.

Robert Cauchi xehed[2] illi wara li l-kumpannija saret taf b'dan l-iżball, in segwitu għal audit li sar fuq struzzjonijiet tiegħu innifsu, issejħet laqgħa mal-konvenuta fil-presenza ta' Joe Dimech li kien il-konsulent tad-dipartiment tal-riżorsi umani fil-kumpannija,

---

[1] Xhieda 13 ta' Novembru 2019 u kontro-eżami 2 ta' Marzu 2022.

[2] Xhieda tas-16 ta' Jannar 2020, u kontro-eżami 20 ta' Jannar 2022.

fejn ġiet diskussa l-problema tal-overpayment u kkonferma li waqt din il-laqgħa l-konvenuta kienet rikonoxxiet il-fatt li hija rċeviet id-doppju ta' dak li kien dovut lilha in linea ta' salarju. Xehed ukoll illi kien proprju abbażi ta' dan ir-rikonoxximent da parti tal-konvenuta li huwa in segwitu, fit-23 ta' Awwissu 2018[3], bagħatilha ittra fejn talabha tindika kif kienet bi ħsiebha tħallas lura l-eċċess li tħallset fis-somma ta' €6,923.24 u kkonferma wkoll li l-kumpannija ma kienetx qiegħda tesiġi li r-ripagament isir kollu f'salt, anke minħabba l-fatt li l-ħlas żejjed sar minħabba żball da parti tagħha.

Il-verżjoni tal-konvenuta hi li ftit ġranet wara li ffirmat il-kuntratt tal-impieg mas-soċjeta' attriċi fit-22 ta' Awwissu 2018[4], kien ċemplilha Martin Grech u qalilha biex ma taċċettax dak il-kuntratt għaliex kienet ser tiġi offruta l-pożizzjoni ta' *credit controller* fuq bażi *full-time reduced hours*. Huma ftiehmu li hija taħdem ta' *credit controller* iżda peress li kienet sejra taħdem sigħat imnaqqsa, il-paga ta' €35,000 fis-sena għal *credit controller* fuq bażi *full-time* kienet ser tiġi ridotta għal €16.50 fis-siegħa b'kuntratt għal żmien sena. Abbażi ta' dan il-ftehim, Martin Grech qatta' l-kuntratt li hija kienet iffirmat mal-kumpannija. Il-konvenuta xehdet li jista' jkun li ġie ffirmat kuntratt ġdid ma' Martin Grech iżda m'għandhiex kopja tiegħu. Hi bdiet taħdem u bdiet titħallas bir-rata li kien wegħdha Martin Grech ta' €16.50 fis-siegħa. Għall-ħabta ta' Mejju 2018, il-konvenuta sabet diskrepanzi bejn l-invoices li kienet toħroġ il-kumpannija u l-ammonti li jidhru fis-sistema bħala dovuti mid-distributuri u rrejalizzat ukoll li s-*safe* fejn kienu jinżammu d-depożiti tal-flus li jidħol kien fih difett li minħabba fih kien possibbli li wieħed jerġa' jiġbed lura l-flus li jkun iddepożita. Għalkemm hija għarrfet lil Martin Grech b'dawn il-problemi, qalilha biex tagħlaq għajnejha u meta fl-aħħar irnexxielha tkellem lil Robert Cauchi, li kien jiġi s-superjur ta' Martin Grech, sab li kellha raġun. Iżda in segwitu għal dan, l-attitudni ta' Martin Grech fil-konfront tagħha inbidel u fil-31 ta' Lulju 2018 irċeviet email mingħandu li kienet tħallset paga żejda bi żball. Offrielha wkoll impieg ġdid fl-*accounts* bil-paga ta' €8.00 fis-siegħa, liema offerta hija m'aċċettathiex u għall-aħħar xaharejn tal-

[3] Dok. C.
[4] Hawnhekk il-konvenuta għamlet referenza għall-kuntratt Dok. E anness mar-Rikors promotur.

impieg tagħha tħallset bir-rata ta' €8.00 fis-siegħa. Sostniet ukoll li hija ħadmet ferm iktar minn għoxrin siegħa fil-ġimgħa u tippretendi li titħallas id-differenza fil-paga li hija dovuta lilha peress li tħallset biss bir-rata ta' €8.00 fis-siegħa minflok bir-rata ta' €16.50 fis-siegħa għax-xhur ta' Lulju 2018 u Awwissu 2018.

Ikkunsidrat;

Illi kif ingħad, l-azzjoni esperita mis-socjeta` attrici hi dik fondata fuq il-kwazi-kuntratt ta' pagament ta' indebitu ossia dik ta' ripetizzjoni taħt l-Artikoli 1021 u 1022 *et sequitur* tal-Kodiċi Ċivili.

Kif ritenut in propositu[5]:-

"*Fil-ligi taghna l-istitut ta' l-indebitu hu prospettat taht zewg speci: dak soggettiv jew ex persona, tal-kreditur jew tad-debitur, a norma ta' l-Artikoli 1021 u 1022 tal-Kodici Civili; dak oggettiv jew ex re fit-termini ta' l-Artikolu 1147 ta' l-istess Kodici.*

...

Markatament, din id-diversita` tikkonsisti fil-fatt li mentri fil-kaz ta' l-indebitu ex persona *il-pagament irid ikun sar bi zball, fil-kaz ta' l-indebitu* ex re *id-debitu li bil-hlas gie estint ma jezistix affattu. Dan jew ghaliex qatt ma ezistiet l-kawza originarja tar-rapport ("*condictio indebiti sine causa*") jew ghaliex din il-causa giet nieqsa successivament in kwantu annullata jew ghax tkun sehhet il-kondizzjoni sospensiva li tahta kienet sottoposta ("*condictio indebiti ab causam finitum*").*

...

Rigwardata l-materja mill-punto di vista ta' l-Artikolu 1022, biex ikun hemm lok ghar-ripetizzjoni ta' indebitu jinhtieg li jissussistu dawn l-elementi kostituttivi, u cjoe:

(a) li jkun sar pagament;

(b) li dan il-pagament ma kienx dovut;

(c) li l-pagament ikun sar bi zball.

---

[5] **Maria Galea v. Grace Borg**, deċiża mill-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili, 12.10.2005.

Jispetta lil min jipproponi l-azzjoni li jipprova l-hlas, l-inezistenza tal-causa solvendi u l-izball;

Ingħad ukoll dwar l-element tal-iżball illi filwaqt li fil-kaz tal-*accipiens*[6] il-ħlas irid ikun perċepit minnu "*sew xjentement jew bi zball*"[7], fil-kaz tas-*solvens* li jkun ħallas huwa biżżejjed l-iżball, b'dan illi jekk wieħed ikun għamel pagament billi jkun jaħseb bi żball li dak il-pagament kien dovut, filwaqt li fil-verita` ma kienx dovut, għandu dritt jirrepeti mir-riċevent il-ħaġa li jkun ħallas[8]. Il-fondament tal-azzjoni hu l-prinċipju tal-ġustizzja naturali li ma għandux japprofitta minn żball min ikun irċieva l-ħlas indebitu: *jure naturae aequum est neminem cum alterius detrimento fieri locupletiorem,* żball li "*irid ikun zball ta' fatt, u mhux ta' dritt jew injoranza tal-ligi*"[9] iżda hemm ukoll ġurisprudenza[10] li tirritjeni li m'hemmx distinzjoni bejn żball ta' fatt u żball ta' dritt, sakemm, fil-każ ta' żball ta' dritt, dan ikun il-kawża unika jew prinċipali tal-pagament u l-ħaġa ma tkunx dovuta la taħt obbligazzjoni ċivili u lanqas taħt obbligazzjoni naturali.

"Huwa pacifiku, pero`, illi "jekk ma ssirx il-prova ta' dak l-izball fis-solvens, u b' mod specjali jekk isir il-prova li dak is-solvens kien jaf bic-cirkustanzi li mhabba fihom ma kienx tenut ghall-hlas, allura ma ghandux dritt ghar-ripetizzjoni ta' dak li hallas." (Kollez. Vol. XLI P I p 76);"

Dan hu każ ta' ħlas allegatament bi żball da parti tas-*solvens*, is-soċjeta' attriċi, u allura jinkombi lilha tipprova li l-elementi tal-azzjoni huma sodisfatti u senjatament, illi l-ħlas lill-konvenuta li qed titlob ir-ripetizzjoni tiegħu f'din l-azzjoni, sar meta ma kienx dovut u sar ukoll bi żball. Effettivament, is-suċċess o meno ta' azzjoni bħal din tistrieħ fuq il-valutazzjoni tal-provi. In propositu ingħad hekk:-

---

[6] Dak li rċieva l-ħlas.

[7] Artikolu 1021, Kap. 16.

[8] **Maria Grech v. Filippo Abela**, Qorti tal-Kummerc, 11 ta' April 1961.

[9] Ara sentenza a Vol. XXXIII P II p 332.

[1010] Per eżempju, Kollez. Vol. XLV P III p 782.

"*... jekk ma ssirx il-prova ta' dak l-izball fis-solvens u b' mod specjali jekk issir il-prova li dak is-solvens kien jaf biċ-ċirkostanzi li mhabba fihom hu ma kienx tenut ghall-hlas, allura ma ghandux id-dritt ghar-ripetizzjoni ta' dak li hallas, ghaliex* indebitum solutum sciens non recte repetit, *u allura f' kaz bhal dan, min ikun hallas ma jkollux ragun jilmenta, u* imputet sibi *jekk kellu xi dannu*".[11]

Ikkunsidrat;

Mhux kontestat li sar pagament lis-soċjeta' attriċi lill-konvenuta in linea ta' paga bir-rata ta' €16.00 fis-siegħa[12]. Imbagħad, kwantu għall-elementi tal-azzjoni, il-Qorti, wara li għarblet il-provi hi konvinta mhux biss li l-pagamenti li saru mis-soċjeta' attriċi lill-konvenuta fl-imsemmija rata ma kienux dovuti, iżda wkoll li dawn il-pagamenti saru f'sitwazzjoni ta' żball.

Biex waslet għall-konklużjoni li l-pagamenti li qed tintalab ir-ripetizzjoni tagħhom, ma kienux dovuti lill-konvenuta taħt l-ebda obbigazzjoni kwalsiasi, il-Qorti qieset diversi fatturi fosthom fuq kollox, il-kundizzjonijiet tal-kuntratt tal-impieg esebit fl-atti, iffirmat mill-partijiet fit-22 ta' Awwissu 2017 u wkoll il-fatt li ma ġie prodott fl-atti proċesswali l-ebda prova li in segwitu ġie konkluż ftehim ieħor bejn il-partijiet fejn hu stipolat li l-konvenuta kellha jedd għall-ħlas ta' paga bir-rata ta' €16.00 jew €16.50 fis-siegħa.

Il-Qorti hija konvinta li dak li kien jorbot lill-partijiet kien il-kuntratt ta' impieg iffirmat fit-22 ta' Awwissu 2017 b'obbligazzjoni għall-ħlas ta' paga b'rata ta' €8.00 fis-siegħa biż-żidiet skont l-għoli tal-ħajja applikabbli statutorjament jew skont ftehim kollettiv. Fir-rigward, ħadet qies tal-fatt li kif jirriżulta mix-xhieda ta' Martin Grech, ftit qabel ġie ffirmat dan il-kuntratt tal-impieg, kien hemm skambju ta' emails bejnu u bejn l-istess konvenuta in segwitu għall-intervista li kellha mal-kumpannija dwar l-impieg prospettiv, fejn huwa kien ippropona lill-konvenuta impieg fuq bażi *part-time*

[11] Kollez. Vol. XLI P I p 76. Ċitata fis-sentenza **GasanMamo Insurance Limited v. Untours Insurance Agents Limited nomine**, deċiża mill-Qorti tal-Appell (Inf.), 21.6.2005.
[12] U sussegwentement fis-somma ta' €16.14 fis-siegħa.

bir-rata ta' €8.00 fis-siegħa għal għoxrin siegħa fil-ġimgħa, b'salarju *gross* fil-ġimgħa fis-somma ta' €160 fost kundizzjonijiet oħrajn[13]. Dawn il-kundizzjonijiet proposti ġew espressament aċċettati mill-konvenuta li mbagħad għaddiet biex tiffirma l-kuntratt tal-impieg mas-soċjeta' attriċi abbażi ta' dan il-ftehim. Ma ġie prodott in atti l-ebda skambju ta' korrispondenza bi proposta jew ftehim bħal dak li xehdet dwaru l-konvenuta: allegazzjonijiet li del resto ġew imċaħħda kategorikament minn Martin Grech.

Biex tiġi indirizzata l-ewwel eċċezzjoni tal-konvenuta fir-Risposta tagħha, jiġi osservat li għalkemm hija tikkontendi li għandu jiġi prodott l-orġinali tal-kuntratt tal-impieg tagħha, baqgħet ma ressqitx dan id-dokument fl-atti minkejja li mix-xhieda ta' Martin Grech jirriżulta li l-oriġinal tal-kuntratt jinsab għand il-konvenuta nnifisha. Fil-fatt, il-konvenuta, rinfaċċjata b'din id-dikjarazzjoni, baqgħet ma ċaħditx li l-oriġinal tal-kuntratt kien fil-pussess tagħha u baqgħet ma wriet la kif il-kopja tal-kuntratt li ġiet esebita fl-atti mis-soċjeta' attriċi, m'hijiex kopja tal-oriġinal u lanqas liema mill-kundizzjonijiet fil-kuntratt esebit ma kienux applikabbli għall-impieg tagħha mas-soċjeta' attriċi. Huwa minnu li l-konvenut allegat li dan il-kuntratt ġie mqatta' iżda għall-Qorti, allegazzjoni bħal din, ċioe' li l-konvenuta aċċettat li l-kuntratt tal-impieg tagħha jitqatta' u jiġi sostitwit b'ieħor b'kundizzjonijiet iktar favorevoli li ma jitniżżlux bil-mitkub, qajla tista' titqies li hi waħda raġjonevoli fiċ-ċirkostanzi. Fil-fehma tal-Qorti, persuna li tingħata l-opportunita' li tibbenefika minn kundizzjonijiet tal-impieg iktar favorevoli minn dawk ġia' miftiehma, ma tistax tonqos milli tinsisti li jiġi redatt u ffirmat ftehim bil-mitkub bi prova konkreta tal-ftehim verbali u tal-bdil għall-aħjar, *multo magis* meta l-kundizzjonijiet oriġinali kienu negozjati wara u abbażi ta' skambju ta' korrispondenza bil-miktub.

Għall-Qorti, hu evidenti li l-impieg tal-konvenuta ġiet reġistrata ħażin mal-Jobs Plus bħala impieg fuq bażi *full-time*. Dan jirriżulta mill-fatt li din ir-reġistrazzjoni ma tikkorrispondix la mal-verżjoni tas-soċjeta' attriċi, sostanzjata bi korrispondenza bil-mitkub, li l-ftehim kien li l-konvenuta taħdem erba' sigħat kuljum jew total ta'

[13] Dok. MG1 – il-konvenuta aċċettat li taħdem għoxrin siegħa fil-ġimgħa bir-rata ta' €8.00 fis-siegħa.

għoxrin siegħa fil-ġimgħa, u lanqas mal-verżjoni tal-konvenuta nnifisha li tikkontendi li hija ġiet impjegata mas-soċjeta' attriċi fuq bażi *full-time reduced hours* wara li l-ewwel kuntratt allegatament tħassar[14]. Fil-fatt, fid-dokument prodott mir-rappreżentat tal-Job Plus, imkien ma jinsab indikat li l-impieg tal-konvenuta kien fuq bażi *full-time* b'sigħat imnaqqsa.

Fil-fehma tal-Qorti, ir-reġistrazzjoni tal-impieg tal-konvenuta mal-Jobs Plus[15] mhux talli mhu ta' ebda sostenn lill-verżjoni tal-konvenuta li hija ffirmat kuntratt ta' impieg b'rata ta' paga ta' €16.50 fis-siegħa, talli tikkonforta l-verżjoni tas-soċjeta' attriċi li xi ħadd kien irreġistra ħażin l-impieg tal-konvenuta taħt kategorija li kienet titħallas bir-rata ta' €16.00 fis-siegħa. Il-Qorti tosserva wkoll illi l-verżjoni li l-konvenuta kienet taħdem fuq bażi *full-time* b'sigħat imnaqqsa mas-soċjeta' attriċi tkompli titlef mis-saħħa tagħha għaliex mill-istess dokument li ġie esebit minn Jobs Plus, jirriżulta li **fl-istess waqt, bejn il-2 ta' Frar 2018 u l-31 ta' Awwissu 2018, hija kienet impjegata wkoll fuq bażi *part-time* mal-kumpannija Calls Co. Limited u għalhekk l-asserzjoni tagħha li kienet taħdem ferm iktar sigħat minn dak miftiehem ftit li xejn hija plawsibbli**. Asserzjoni li f'kull każ hi kontradetta mid-dokument anness mar-Rikors promotur (Dok. G)[16] li juri biċ-ċar li l-medja ta' sigħat li ħadmet l-attriċi f'xahar kienet inqas minn mitt siegħa fix-xahar u hi konformi mal-kundizzjoni relevanti fil-kuntratt tal-impieg iffirmat fit-22 ta' Awwissu 2017[17].

Il-Qorti kkunsidrat ukoll il-fatt li l-konvenuta nnifisha xehdet li m'hijiex ċerta jekk fil-verita' ġiex iffirmat kuntratt ġdid tal-impieg mas-soċjeta' attriċi fuq bażi *whole-time*

---

[14] Hu minnu li fis-sezzjoni intestata "*Wages*" fil-kuntratt tal-impieg tal-konvenuta, ir-rata ta' ħlas ta' €8.00 fis-siegħa ġiet deskritta bħala "*Full-time Basic Hourly Rate*" iżda huwa manifest minn qari tal-kundizzjonijiet l-oħra tal-impieg tal-konvenuta, senjatament is-sigħat tax-xogħol ("*Normals hours of work*") speċifikati fil-kuntratt u t-total ta' sigħat ta' xogħol fil-ġimgħa li kellha taħdem il-konvenuta - kif del resto pattwit fl-iskambju ta' korrispondenza li fiha t-termini u kundizzjonijiet ewlenin tal-impieg propost - li l-impieg tal-konvenuta kien fuq bażi *part-time* u mhux *whole-time*.

[15] Dok. LB1 u Dok. JP fol. 88.
[16] *Salary Analysis for period October 2017 to June 2018*.
[17] Dok. E anness mar-Rikors promotur.

b'sigħat imnaqqsa b'salarju ta' €16.50 fis-siegħa u effettivament, ma kienetx kapaċi tipproduċi kopja ta' dan il-kuntratt il-ġdid.

B'żieda mal-konsiderazzjonijiet appena magħmulin li fil-fehma tal-Qorti jikkonvinċuha li l-ħlas ta' paga b'rata ta' €16.00 fis-siegħa ma kienx dovut lill-konvenuta, hemm ukoll il-konsiderazzjoni illi jekk għal mument kellha tiġi aċċettata l-verżjoni tal-konvenuta li kellha titħallas skont il-kuntratt il-ġdid, rata ta' €16.50 fis-siegħa, il-fatt jibqa' li hija kienet qiegħda effettivament tirċievi paga komputata bir-rata ta' €16.00 fis-siegħa[18], **li jfisser li kienet qed titħallas ammont ferm inqas minn dak li hi tallega kien dovut lilha**. Iżda minkejja dan, u minkejja wkoll li jirriżulta anke *ex admissis* li għall-aħħar xaharejn tal-impieg tagħha mas-soċjeta' attriċi, il-konvenuta tħallset bir-rata ta' €8.00 fis-siegħa, ma jirriżultax li l-konvenuta ġibdet l-attenzjoni tal-kumpannija jew qatt ressqet xi lment mad-Dipartiment għall-Impiegi u r-Relazzjonijiet Industrijali, dwar in-nuqqas ta' ħlas sħiħ tas-salarju tagħha[19].

Il-Qorti tistenna li kieku verament il-konvenuta kienet impjegata taħt kundizzjonijiet differenti minn dawk li jirriżultaw mill-kuntratt tal-impieg tat-22 ta' Awwissu 2017, u kieku verament tħallset inqas minn dak lilha dovut mill-kumpannija, il-konvenuta tgħarraf lill-kumpannija bil-pretensjonijiet tagħha tempestivament, *multo magis* meta ġiet rinfaċċjata bil-pretensjoni tal-istess kumpannija li kienet tħallset paga żejda bi żball u meta bdiet tirċievi paga ferm inqas u f'kull każ, qabel intemm il-perijodu tal-impieg tagħha. Iżda dan m'għamiltux: mix-xhieda li ressqet il-kumpannija attriċi, jirriżulta li l-konvenuta fl-ebda waqt la meta l-impieg tagħha skada u lanqas waqt il-laqgħa li ssejħet in konnessjoni mal-ħlas zejjed li rċeviet mingħand il-kumpannija,

---

[18] Talanqas qabel iż-żieda statutorja wara l-31 ta' Diċembru 2017. **Ara *payslips* (Dok. F) li juru li l-paga gross f'xahar diviż mill-ammont ta' sigħat maħdum fl-istess xahar, isarraf f'paga b'rata ta' €16.00 fis-siegħa u sussegwentement, ta' €16.14 fis-siegħa**.

[19] Joe Dimech xehed illi waqt il-laqgħa li kienet saret fil-presenza ta' Robert Cauchi, il-konvenuta fejn inġibdilha l-attenzjoni li kienet ġiet imħallsa paga żejda bi żball, ir-rejazzjoni tal-konvenuta kienet kawta ħafna u ma wrietx jekk kienet qed taqbel jew ma taqbilx li rċeviet ammonti żejda mingħand il-kumpannija. Iżda in segwitu meta x-xhud kellimha b'mod informali, hija qalet li ma kienetx indunat li rċeviet paga żejda bi żball u ma kienetx sejra tiddejjaq jekk il-kumpannija tmexxi b'kawża kontriha fil-qorti.

ma’ Robert Cauchi u Joe Dimech, ma invokat il-kuntratt il-ġdid li kienet innegozjat u ffirmat ma’ Martin Grech bir-rata ta’ ħlas ta’ €16.50 fis-siegħa, jew allegat li hija kellha tieħu mingħand il-kumpannija jew ressqet xi pretensjoni simili. Barra dan, l-istess Martin Grech, meta ġie konfrontat b’din l-allegazzjoni tal-konvenuta, innega bl-iktar mod kategoriku li huwa kien offrielha dawn il-kundizzjonijiet tal-impieg u li ġie ffirmat kuntratt ieħor b’sostituzzjoni ta’ dak konkluz fit-22 ta’ Awwissu 2017.

Għall-kuntrarju, jirriżulta mill-provi illi l-ewwel darba li l-konvenuta ressqet din l-allegazzjoni kienet proprju fix-xhieda tagħha f’din il-kawża. Martin Grech xehed illi l-konvenuta qatt ma qaltilhom li tħallset inqas u l-kumpannija saret taf bil-pretensjonijiet tagħha waqt is-smigħ ta’ din il-kawza. Dan in-nuqqas, fil-fehma tal-Qorti, jimmina mhux ftit l-attendibbilita’ tal-verżjoni tagħha, iktar u iktar meta jirriżulta li kull xahar sal-aħħar ta’ Ġunju 2018, il-konvenuta kienet qed tirċievi medja ta’ €40 fix-xahar (*gross*)[20] **inqas** minn dak li skont it-teżi tagħha, kellu jkun is-salarju tagħha. Ammont li, għal min jaħdem **biss** għoxrin siegħa fil-ġimgħa u għal min, bħall-konvenuta, jaċċetta l-proposta għall-ħlas bir-rata ta’ €8.00 fis-siegħa biss bil-kundizzjoni li jiżdiedu s-sigħat tax-xogħol jew li titħallas *commission* fuq l-ammonti rkuprati bil-ħidma tiegħu, m’huwiex ammont negliġibbli. Għall-Qorti, kieku kienet f’lokha l-verżjoni tal-konvenuta li kellha kuntratt għall-ħlas ta’ paga b’rata ta’ €16.50 fis-siegħa, kienet mhux biss tinduna bid-diskrepanza fil-paga iżda kienet tesiġi wkoll il-ħlas tal-bilanċ hekk dovut, kważi minnufih.

Konformement, il-Qorti hija konvinta illi l-konvenuta ma kellhiex tieħu paga b’rata fis-siegħa ta’ €16.00 jew €16.50 taħt l-ebda obbligazzjoni ċivili jew naturali u tqis li ġie sodisfaċjentement ippruvat li l-eċċess tal-paga li tħallset lill-konvenuta, kif reklamat f’din il-kawża, ma kienx dovut lilha u rċevietu bla jedd.

Ikkunsidrat;

[20] Ikkalkulat fuq ix-xhur ta’ Ottubru, Novembru u Diċembru 2017 – ara payslips Dok. F.

In kwantu mbagħad għall-element ta' żball fil-pagamenti li saru lill-konvenuta, jirriżulta mix-xhieda ta' Martin Grech u Robert Cauchi li d-diskrepanza fil-paga tal-konvenuta inkixfet wara *audit* li sar in konnessjoni mal-pagi tal-impjegati kollha tal-kumpannija fuq struzzjonijiet tac-Chief Executive Officer il-ġdid tas-soċjeta' attriċi, l-istess Robert Cauchi, li ordna li jsir dan l-eżerċizzju hekk kif ġie appuntat fil-kariga għall-ħabta ta' Mejju 2018. Sadanittant, il-konvenuta kienet qiegħda titħallas konsistentement, kull xahar, mill-bidu tal-impieg tagħha sal-aħħar ta' Ġunju 2018, ammonti in eċċess ta' dak dovut lilha in linea ta' paga. Il-Qorti fehmet illi din id-diskrepanza kienet riżultat tal-fatt illi l-impieg tal-konvenuta ġiet reġistrata fis-sistema tal-*payroll* tas-soċjeta' attriċi taħt kategorija ta' impieg applikabbli għaliha rata ta' ħlas ta' salarju li ma tikkorrispondix ma' dik pattwita espressament fil-kuntratt tal-impieg iffirmat mill-partijiet. Filwaqt li, kif diġa' stabbilit, dak li kien dovut lill-konvenuta taħt il-kuntratt tal-impieg in linea ta' salarju kienet rata ta' ħlas fis-somma ta' €8.00 fis-siegħa, is-soċjeta' attriċi bdiet tħallas lill-konvenuta paga komputata b'rata ta' €16.00 fis-siegħa. Rata li hija d-doppju ta' dak li l-partijiet ftiemhu li hu dovut in linea ta' salarju bażiku.

M'hemm l-ebda prova fl-atti li juri li s-soċjeta' attriċi ħallset xjentement dak li ma kienx hekk minnha dovut lill-konvenuta. Għall-kuntrarju: jirriżulta appena inkixef dan l-iżball fil-paga, is-soċjeta' attriċi bdiet tħallas lill-konvenuta r-rata ta' €8.00 fis-siegħa skont il-kuntratt tal-impieg tagħha biż-żidiet dwar l-għoli tal-ħajja li kienu intant saru dovuti, u bagħtet għaliha biex tiġbdilha l-attenzjoni dwat dan l-iżball u biex titlob ir-rifużjoni tal-ammont li tħallas lilha indebitament.

Ikkunsidrat;

Huwa għalhekk stabbilit li l-elementi kollha tal-azzjoni ta' ripetizzjoni jinsabu sodisfatti u l-konvenuta għandha trodd lura l-ammont li rċeviet in eċċess tal-paga tagħha, lis-soċjeta' attriċi. Il-korollarju ta' dan hu li t-talba rikonvenzjonali tal-konvenuta, li permezz tagħha talbet il-ħlas ta' arretrati ta' paga fil-perijodu tal-kuntratt tal-impieg tagħha mas-soċjeta' attriċi, m'hijiex fondata, mhux talli għaliex ma

ntweriex li tħallset inqas minn dak dovut lilha in linea ta' paga, talli tħallset id-doppju ta' dak dovut.

Id-dokumenti esebiti fl-atti[21], senjatament il-prospett Dok. G[22], juru li l-eċċess li ġie mħallas bi żball mis-soċjeta' attriċi huwa fl-ammont komplessiv ta' €6,923.24. Ma jidhrix li l-konvenuta tikkontesta l-komputazzjoni *ut sic* tal-ammont li ġie mħallas lilha indebitament u f'kull każ, il-Qorti stess ikkostatat li l-eċċess kif maħdum fuq is-sigħat ta' xogħol indikati, huwa korrett.

Ikkunsidrat ulterjorment;

Il-Qorti tosserva li s-soċjeta' attriċi ma għamlet l-ebda allegazzjoni speċifika li l-konvenuta kienet in malafede u li rċeviet paga in eċċess ta' dak li kien dovut lilha taħt il-kuntratt tal-impieg tagħha, xjentement. Barra dan, ma talbitx li l-imgħax jibda jgħaddi fuq l-ammont reklamat minnha b'ripetizzjoni, jibda jgħaddi minn dakinhar tal-ħlas indebitu skont bl-applikazzjoni tar-regola fl-Artikolu 1023(1) tal-Kodiċi Ċivili, la fir-Rikors promotur u lanqas fl-ebda waqt ieħor tal-kawża. Għaldaqstant, il-Qorti hi tal-fehma li l-konvenuta hi obbligata trodd lura biss il-kapital, bl-imgħax jibda jgħaddi mid-data tan-notifika tal-konvenuta bir-Rikors promotur, ċioe' 27 ta' Mejju 2019. Dan qed jingħad għaliex għalkemm is-soċjeta' attriċi fir-Rikors promotur għamlet referenza għal ittra ġudizzjarja datata 10 ta' Jannar 2019, hija produċiet fl-atti biss kopja mhux iffirmata ta' din l-ittra. Il-Qorti kienet tkun sodisfatta mhux biss b'kopja legali iżda anke b'kopja fotostatika tal-ittra ġudizzjarja li ġiet effettivament ippreżentata fir-Reġistru tal-Qorti, bin-notifiki relattivi – jekk din ma tiġix kontestata mill-parti l-oħra – iżda l-ebda kopja bħal din ma ġiet akkwiżita fl-atti. Is-soċjeta' attriċi produċiet biss kopja fotostatika tal-ittra li suppost ġiet ippreżentata fir-Reġistru tal-Qorti (Dok. A mar-Rikors promotur) mingħajr ebda prova li din ġiet hekk preżentata wisq inqas notifikata lill-konvenuta.

---

[21] Ara Dok. F.
[22] Ara Dok.

Għal dawn il-motivi, taqta' u tiddeċiedi t-talba prinċipali tas-soċjeta' MALTA DAIRY PRODUCTS LIMITED billi filwaqt li tiċħad l-eċċezzjonijiet kollha tal-konvenuta, tilqa' t-talba tas-soċjeta' MALTA DAIRY PRODUCTS LIMITED u tikkundanna lill-istess konvenuta, LISA BELLA SEISUN, tħallasha s-somma ta' sitt elef disa' mija u tlieta u għoxrin Euro u erbgħa u għoxrin ċenteżmu (€6,923.24) għar-raġunijiet imfissrin fir-Rikors promotur, bl-imgħax mill-25 ta' Mejju 2019 id-data tan-notifika tal-konvenuta bir-Rikors promotur, u bl-ispejjeż jiġu sopportati mill-konvenuta.

Kwantu għat-talba rikonvenzjonali tal-konvenuta LISA BELLA SEISUN, taqta' u tiddeċiedi li filwaqt li tilqa' l-eċċezzjonijiet kollha tas-soċjeta' MALTA DAIRY PRODUCTS LIMITED, tiċħad il-kontro talba bl-ispejjeż jiġu sopportati mill-istess konvenuta rikonvenjenti.

DR. RACHEL MONTEBELLO
MAĠISTRAT.